

Correctievoorschrift HAVO

2024

tijdvak 1
woensdag 8 mei
07.30 - 10.30 uur

Papiamentu

Verwerken scores

Verwerk scores van alle kandidaten in het online AWP-programma.

De scores moeten uiterlijk maandag 3 juni 2024 om 12.00 uur ingevuld zijn.

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 30, 31 en 32 van het Landsbesluit eindexamens vwo-havo-vsbo d.d. 23-06-2008, PB 2008 no 54.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van bovenvermelde artikelen van het Landsbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;

- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd worden, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan een antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dit examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij dient de fout of onvolkomenheid wel mede te delen aan het ETE. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen door het ETE rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor dit examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor dit examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer. Dit cijfer kan afgelezen worden uit omzettingstabellen die beschikbaar worden gesteld na bepaling van de definitieve cesuur door het ETE.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Papiamentu HAVO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Teksten met vragen

- 1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk volledig goed is en dat strikt, dus zonder enige overschrijding, binnen de gegeven antwoordlengte valt, *kan* daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend worden. Dit wordt in het beoordelingsmodel aangegeven.

2 Samenvatting

- 2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de in de opdracht gevraagde informatie-elementen.
- 2.2 Bij het toekennen van het aantal scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:
 - Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
 - Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dienen aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen punten te worden toegekend.
 - Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent.
- 2.3 Voor spelfouten worden geen punten afgetrokken. Hetzelfde geldt voor idiomatische en grammaticale oneffenheden, tenzij een inhoudselement er minder juist, minder volledig of zelfs fout door wordt.
- 2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

Voor dit centraal schriftelijk examen Papiamentu HAVO eerste tijdvak 2024 kunnen maximaal 48 scorepunten worden behaald. Het examen bestaat uit een tekst met 18 vragen en een tekst met een samenvattingsopdracht.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Alle open vragen moeten in het Papiamentu beantwoord zijn.

De antwoorden op de open vragen dienen uiteraard beoordeeld te worden op basis van hetgeen in Algemene regels 2.3.3 vermeld wordt.

Teksto 1 Hasié awor!

1 maximumscore 3

ponensia	korekto	inkorekto
1		X
2	X	
3		X
4		X
5	X	

Indien 5 kruisjes juist

3

Voor elke fout 1 scorepunt aftrekken.

2 A

3 C

4 A

5 C

6 B

7 maximumscore 2

Drie van de volgende voor 2 punten:

- outoridat
- echo
- eksperensia
- semehansa

Voor elke fout 1 scorepunt aftrekken.

8 maximumscore 2

- alinia 2: punto di salida / deklarashon
- alinia 17: sugerensia

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 D

10 D

11 maximumscore 3

(E posponedó króniko ...)

- tin falta di forsa di boluntat, / ke satisfakshon immediato, / no tin pasenshi pa warda riba su satisfakshon 1
- karesé di disiplina pa skohe e kaminda difísil, / ta bai pa e komportashon fásil, 1
- i ta malu den kalkulá su propio pensamentu i ideanan pa futuro. 1

NB: Alleen de eerste 30 woorden beoordelen.

NB: Bij alleen "karaterístika suak" en "no tin pasenshi" zonder toelichting 0

12 C

13 D

14 maximumscore 2

ponensia	korekto	inkorekto
1		X
2	X	
3	X	

Indien 3 kruisjes juist 2

Voor elke fout 1 scorepunt aftrekken.

15 maximumscore 3

- 1 1
- 7 1
- 9 1

Voor elk ontbrekend of fout genoemd nummer 1 scorepunt aftrekken.

16 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord:

- E ke hasi e posponedó / lesadó konsiente pa e stòp di posponé. 1
- Indien inhoudelijk juist antwoord, niet langer dan 15 woorden 1

17 B

18 maximumscore 4

	ta kuadra ku e teksto	ta kuadra ku e fragmento	ta kuadra ku ningun
Ponensia 1	X	X	
Ponensia 2	X		
Ponensia 3			X
Ponensia 4	X	X	

Achter elke ponensia (= regel) moeten een of twee kruisjes geplaatst zijn.
Per regel beoordelen, dus per juiste regel 1 scorepunt toekennen.

Teksto 2 Akshon kontra kámara di seguridat

19 maximumscore 17

In een goede samenvatting (190 woorden) moeten de volgende informatie-elementen opgenomen zijn. Verdeling van de deelscorepunten over de verschillende elementen is hierbij aangegeven. Het onderstaande is een voorbeelduitwerking. Uitwerkingen in andere bewoordingen met gelijke strekking zijn mogelijk.

(fenómeno nobo i kon ta ehekut'é)**(max 4p)**

- Tin un wega / fenómeno nobo, ku yama camover, / Camover, 1
- (ku) ta un tipo di gamification. / (kaminda) ta kombertí un asunto serio den un wega. 1
- Disfrasá na atrakadó komun i koriente, 1
- partisipante ta (subi kaya i dreña metro pa) kibra i basha kámara di seguridat abou. 1

(hustifikashon p'e)**(max 3p)**

- E hustifikashon (moralista) ku e aktivistanan ta duna ta ku 1
- ta repudiá ku ta usa kámara pa monitòr bida diario, kontrolá komportashon i oprímí resistensia. 1
- (Ademas,) e kámaranan ta dirigí prinsipalmente riba stereotipo di posibel personanan desviante. 1

(situashon na Hulanda)**(max 2p)**

- Na Hulanda, tin un base hurídiko ku ta REGARDÁ supervishon di kámara na lugá públiko (ta poné den Lei munisipal). 1
- Ta tene kuenta si esaki ta afektá esfera di biba di suidadero. / Ta permití solamente si e supervishon akí ta nesesario, proporshonal, subsidiario i konosí pa mantenshon di seguridat i òrdu públiko. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

(argumentonan pro)

(max 4p)

- Argumentonan pro e aserkamentu akí ta ku 1
- kámara ta un manera efektivu pa supervisá sentido di seguridat di siudadano, i 1
- por tin efekto riba komportashon asosial òf inaseptabel, i 1
- ta yuda pa resolvé kaso hudisial. 1

(konklushonnan)

(max 4p)

- Ta konkluí ku / Pues 1
- no por konsiderá e akto di camover komo un wega hustifiká / no tin motibu bálido pa basha kámara di seguridat abou / e hustifikashon di camover ta zona bunita, pero ta trata di destrukshon di propiedat di otro. 1
- Hende tin tendensia di wak solamente e banda ku ta kumbiní nan. 1
- E mes kámaranan akí por ta testigu silencioso pa defendé kualke suida-dano. / Ta e aparatonan akí por yuda tene kriminalidat leu for di nos porta. 1

Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding (190 woorden) van de samenvatting

Tel het exacte aantal woorden. Voor de eerste overschrijding met 19 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 17 scorepunten.

De toepassing van de aftrekgeregeling kan nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0.

Schematisch:

t/m 209 woorden:	0 scorepunten aftrek
210 - 214:	2 scorepunten aftrek
215 - 219:	4 scorepunten aftrek
220 - 224:	6 scorepunten aftrek
225 - 229:	8 scorepunten aftrek
230 - 234:	10 scorepunten aftrek
235 - 239:	12 scorepunten aftrek
240 - 244:	14 scorepunten aftrek
245 - 249:	16 scorepunten aftrek
250 wrd en meer:	17 scorepunten aftrek